

Muitalægje

Čuvgetusa haleduvvidi sami gaskast.

5ad Num.

August manost 1873.

Ias jakkodak.

„Särve goavis mænnodæme vuostai
luondogappalagai guim.“

Oudeb nummirest muitaluvvui dam avisalokkidi, atte daina ollo čaba servin, mak min rikast læk duotta buore oudedæme, læ ovtast dat namma, maid dam bajeldčallagest oaidnebetet. Dai servi namma juo čajeta, mi daina læ oaivelen, man ala si bargik ja maid dak fastašik. Mon aigom dai manjest čuovvo radain gæččalet čajetet, man muddoi min aigasaš olbmui mænnodæbme luondogappalagai vuostai læ daggar, atte dat ansaša moittujuvvut ja man muddoi dam harrai læ nubbastus buoreb guylui savataten.

Jos gästnuft jerruši: Lægo clmuš Ibmelest mærreduvvum daihe bigjum æra sivdnadusai vašalažžan? de vissage boadaši olmuš dam vastadusa gullat juokkehažast, atte dat Ibmel, gi ješ læ ollasæmus buorrevuotte, rakisuotta ja vaibmonjuorasvuotta, son i mate mærredam olbmu, gæn ječas govvi læ sivdnedam, stajalažžan, rievtaren ja givsedægjen æra sivdnadusai ala. Ja almakeen mi šaddap ollo sajin ja hui davja oaidnet daggar mænnodæme æra sivdnadusai vuostai, atte jurdašægje kristalaš olmuš færte ječaines arvalet ja aldes järrat: Lægo son daina olbmuin obba vaibmoge? Æigo dak lække goassege bakčasa dovdam ja igo mate sin jurda fatet ja arvedet, mi gillamuš ja bavčas læ?

Dal læ min kristalaš gædnegasvuotta atte vuttivaldet buok hægalažaid luondorkast, juogo dak ležžik min gæčost daihe luodost. Ærenoamačet mi berrijep min giettašivitid muittet, gæi buorre daihe nævre dille ænaš dafhost læ min haldost, ja nammalassi dam dukkudagast, moft mi čadak daid divčudep. Mutto ædnak sajin dak divčoduvvujek surgadlaš lakkai. Giettašivitak nælgoduvvujek ædnagin dam muddui, atte baha lakkai julgi alde bissuk, go gidda boatta, ja dak ovtak šivitak færtejek davja jagest jakkai čađatet dam sæmma nælge dassaši go bidnedægje gieda vuolde loappa dat givsalaš ællem. Dam čalededin heive maida mualet maid oudeb giða april mano algo beivin šaddim oaidnet muttom matmekkest. Must læi mokke muttom vistest ællet, ja vistaimanadedin mon šaddim matkeskipparinam čada navet mannat. Šivitak dallan jena dakke ja gæččagotte monnoidi go moai čagqalæime vistai, — voi, voi! must vaibmo ain dalge orro dego vardemien, go mon jurdašam dam gæčcastæme, mi sistes oroi adneme hædalažai gærjadusa. Dat oaidno læi maida mu skippari vaibmoi guoskam; dastgo dallan go moai olgsu læime bæssam, de celki mu skippar munji: „Voi voi go læigi ælnikas daid šivtrievoid oaidnet.“ Olgon i oidnum fuodar mange slajast.

Mi dietet, atte jos ſivitiguim galgaš mænnoduvvut nuft moft berrijuvvu, de færte sikkje æigad ja divčodægje gædnegasvuodas dakkat. Ised daihi æigad i berre æmbo dalvai vuolgetet go su biebmameſt læ, ja son berre maida bærrai gæččat, atte su na-vet læ liegas ja čuovgad. Divčodægje færte maida jierme mielde fuoðar juokket, na-veta buttesen doallat ja juokke lakkai buore doaima adnet dai ſiviti birra, mak sudnji læk oskelduvvum. Rievtes dikšoi gulla, atte divšodægjest læ arvadus ſivit lundoi; dam-diti berrik maida don, gæsa dat fidno læ oskelduvvum, dam doaimatet jiomin ja rakiſvuodain dam sivdnadussi, gæn baimatægjen læk bigjum. Galle mon doaivom, atte galles æi læk dadde si, gæk miella æfløſt dattuk soaigos lakkai luondogappa-laga givsedet dušſe givsedam halost, mutto dušſen dat almaken i male dakkujuvvut, atte luondogappalagak davje givseduvvujek ar-vedmættomvuoda, jurdašmættomvuoda, daihe huolatesvuoda gæčeld. Oppeti mon datom dast gærdot giettašivdi nælgodæme, mi ædnag gieldain læ nuft virulaš. Jos guttege datoš jærrat, ollo go galgga ſiviti addujuvvut, jos dat i galga læt vagjegvuodast, de dam jæraldakki i mate æra vastadus addu-juvvut go dat, atte ſivit berre oažžot gallas borrat; jos ſivit dam i oažo, deſſ dat læ gil-lamušast. Dam matak galle, lokke, arvedet, go duokkenad jurdašak, moft ječak likošæimek, go migjidi ovta jakkebæle siste i ad-duši goassege gallas borrat. Jos hævoš dievas ožides alde i læk, de dat i mate gillat oktilaš billašuvakætta; jos gussa valjest i bibmu, de dat i mate mielke addet ige nælgoduvvum savcast mate ullo boattet. Ioktage arved moft ſivit nælgodæbme vaha-gatta æigada oudalgo son gæččalæme bokte dam boddi boatta. Dat dušſalaš halo, mi

ædnagin læ dasa, atte stuorra ſivitnavet gæsset, adna dam davja mieldes, atte mai-netes Ibmel sivdnadusak færtijek gillat nælge ja ollo æra davdaid, mak nælgest boccidik.

Olbmu garasuotta ja vaimotesvuotta æra sivdnadusai vuostai almostuvvu manga lakkai. Okta vaigades lakke læ maida dat, atte ruovdik caggujuvvujek meciđi ja vak-koid orruk dobbe iskakætte. Dat læ nuft virulaš, atte mon gaddam dam dakkut sa-meædnam mietta, ige oro ovtagे olbmu jur-dage boattemen, atte dat læ daggar vaimo-tes ja garra mænnodæbme, mi i mataši ærai-di soappat go luodo navdidi. Jurdaš dušſe lokke! Don ælak okti ruviddad lutte, mut-to ik gavna maidege. Mutto aido læk jor-getam ruoktot, de roakkas daidi dat navde, maid læk bivdemēn. Don ik æle bivdosidad lutte oudalgo vakkō gæčest, ja mangi hæi-vejek moadde vakkōge mannat, oudalgo don dai lutte finak. Dam gukkis aige siste læ hægalaš sivdnadus, gæsa bavčas ja gillamuš læ sæmma garkis ja goavve go aldcedge (aldecesad), gidda hængamen du ruvdin, ja æreb dam bakčas, mi ruvdí čarvomest ja latto cuovkanæmest boatta, gillajuvvu vela nælgge ja goallom ja æra gikse. Go læžak rakis lokke jurdašægje olmus, de mon dušſe aldad jæram: Igo læk dat vaigad jurdašet? Dast i læk mu lokkamest, man manga lakkai olmuš rikko rakisuoda bakkoma vuostai su mænnodæmestes æra sivdnadusai vuostai. Mutto dam mon diedam, atte jos mi dev-dašæimek rakisuodast min hærrasæmek ja bæstasæmek, de ſaddaši maida min mæn-nodæbme æra sivdnadusai vuostai nubben.

Sagga savatatte lifci, atte buok same-ædnam gieldain særvæšegje buok kristalæ-mus ja jierbmælæmus olbmuk oktaradalažat barggat dam ala sikke čoagganemin ja bæi-valaš gavnadæmest. atte čalmek matašegje

lækka
haš o
negas
vatatt
oasse
duihn
læk l
nuft
mo d
min c
vuoda

] adnuj
bæive
valjej
Even
make
mana
steen
ješga
nam
guok
golm

lokki
he r
sigjic
Dat
ala l
dodu

man
čaje
tet.
gašt
lai
gavi
son

tnavet
mai-
nælge
cidik.
vuotta
nanga
a dat,
vak-
nuft
it sa-
iu jur-
taijmo-
i ærai-
dußse
, mut-
k jor-
navde,
osidad
i hæi-
go don-
ste læ-
llamuš
lcedge
in, ja
est ja
vela
læžak
dußse
dašet?
ga lak-
vuostai
uostai.
i dev-
mek ja
mæn-
ibben.
same-
ristalæ-
dalažat
ja bæi-
tašege

lækkaset buokain dam muddoi, atte juokkehaš oainaši Ibmel sane čuovga siste šu gæd-negasvuodas æra sivdnadusai vuostai. Savatatte lifči, atte dat buorebüt čuvgijuvvum oasse gieldai olbmuin alelessi doalašege duihmibuidisek. Čalmi nudi dam, atte mist i læk loppe luondogappalagai guim mænnodet nuft moft min garra ja njuorasmættom vaibmo duvda. Muittus juokkehaš, atte buok min dagok galgik dakkujuvvut aive rakisuoda siste. (1 Kor. 16, 14). K. A.

Čaccesulloſt august manost 1873.

Nuft moft ouðalest læi mæirreduvvum adnujuvvui valjjubme stuorradiggai 16ad bæive dam manost Hammerfestast. 26 legje valjejægjek. Valjjumest joavde sundai E. Evensen 16 suobman. gavpeolbmai Schumakeri 14, lukkari P. Eilertsoni 11, lensmanai K. Andreaseni 8, bapaguoktai Ulsteeni, Megruni ja gavpeolbmai N. Schanchi ješgæsage okta. Nuflakkai læk sameædnam hærraliena valjejægjek valjem Evensen guokta Schumakerin stuorradiggai boatte golma jakkai.

Boatte nummerist mi aigop muitalet lokkidassamek ječamek rika raddejume daihe raddeetusua birra; mi aigop dalle sardnot sigjidi valdosistdoalo min rika valdolagast. Dat lakka læ dego dat gædgejuolge, manala buok min lagak ja asatusak læk vuod-doduvvum.

Dačast. Skienest dappatuval dam manost okta dappatus, mi soaigos lakkai čajeta, maid jugišvuotta matta mieldes buket. Okta olmai, gutte mannam giđa rangastusast bæsai, ja gutte læi hirbmadjukke, læi vidneboatala aldcis oasstam. Vazedenin gavpug gata (gæino) mieldes snukkurmasti son njunalassi. Vidneboatal, mi baideocci

læi bigjum, manai cuovkas ja stukkak baste čađa čoavjeoaže čoavje sisa, nuft atte čoalek olgus botte. Dat varnotæbme, gæn namma læ Andreas Andersen, læi nuft hægjo, atte i gillam buocci vistai dolvujuvvut, maŋel go doaftir læi su havid čanadam. Uccan læ doaivomest, atte su hægga læ gagjomest.

Gonagasa krunnedæme gæčeld læmaš ollo čigna ja manga gæsta sikke Trondemest, gost krunnedæbme doaimatuvvui, ja æra gavpugin, mai čada su majestetalash-vuotta læ jottam. Kristianast, mi læ min rika oaivegavpuk, legje manga gæsta dalle go gonagas dase macai. Muitalusast gonagasa matke airra sameædnamest, mi celkimek, atte su majesteta boadededines Suopanjargi diervatuvvui samin Garašjoga formanskapa oudastolbma, lukkar Matis Isaksen bokte. Dak sanek, maiguim son gonagasa duostoi, čugje nuft:

„Armolažamus gonagas! Bagjeædnam samek ja dædnogade samek savik obba vai-mostæsek burist boattem min armolaš gonagasha majesteti. Mi adnep dam oktan arbmon Ibmelest, atte dat læ min buolvaidi addum, atte oaidnet gonagasa muodoid dabe sameædnamest, maid sabmelažak æi goassege læk oaidnam. Boaris mualtsain diettep mi, fattegarvo mielde læ 350 jage dastestgo okta gonagas læ fidnam sameædnam appenjargain, mutto i mualtuvvu, atte dom aigasaš sabmalazaidi læi dat likko ja gudne addum, atte oaidnet 'gonagasa muodoid, ja mi vela æmbo læ atte sardnot su allagvuodain. Gonagasa lakanæme sameædnami adnep mi oktan mæddemættom duodaštussan su allagvuoda armo ja rakslaš vaibmolage ala (bagjeli) maida min sabmelažai vuosta nuftgo dam vuollegamus sæđo vuosta su allagvuoda ovlastattum rikain; dastgo æi lifči gonagasa lavkik njuolgam

deike guovloj, jos su allagvuoda arbmo ja rakisuotta i lifci vuojetan su lavkid deike; damditi savva obba sami nalle dam ristikuvum gonagassi: Burist boattemestad min lusa! Go mi dietet ja dovdastep ječamek danen vuollegamus sæđo olmušen dai ovlastattum rikai siste, ja alma mi oaidnep odne, atte su allagvuoda haledus læ atte oaidnet ja sardnot vela su smavamusades-guimge, de læp mi galle ilost obba vaimost ja savap mangagærda burist boattem, ja almake dam olgoldasæst i læk mist mikkege fallat gonagassi su rakislaš oappaladdam oudast æra go ovta galbma, ſaddotes sad-døednam oktan dai vaivedægje čuoikaiguim, mutto siskeldasast læ mist almake vaibmo, mi ravka sæmما bakkased go dačaolbmai vaibmo dam rađđejægje oaivamuža vuostai, ja dat daida læt su majesteti rakkasabbo, go okta rigges ſaddolaš æna, man alde moivijægje ja ridoboktalægje vaimok vagjolik. Ibmel, gutte stivri gonagasa lavkid deike, son addaši likko ja buristsivdnadusa buok daidi bakka savamidi, buok daida æljaris bargoidi ja buok daida rakislaš asatusaidi, maid su gonagašlaš allagvuotta ma-taši buorren gavdnat bagjesami ja čacce-gadde sami dile buoredam diti; Min iloin devdujuvvum vaibmo cælka damtiti:

Gonagas Oskar boatta, bagjan mu vaibmo
ja gæča,
maid don oudal ik læk oaidnam!
I æra gonagas oappaladdam du nuft armo-lažat, rakkaset,
dudnji gudnen ja illon.

Gonagas Oskar boatta, bagjan mu vaibmo,
dastgo su
visisvuod' su luodain oainak;
Igæsaš son hæsta vogna maŋnai, vuost dat-to oaidnet rika birra,
vel' olgomuš čiegaidge.

Gonagas Oskar boatta, buokai dile dietet
aigo,
vel' sabmalažage, gæna
giella, njuovča diggiolbmai i læk: De æsk!
loppadusas adda ja
krunnos valga sik' rađđem diti."

Mallas anedenin Dænonjalmest vuigi vela nubbe sabmelaš, nammalassi Johan Erik Isaksen Stappiegieddest su giellasis moadde sane gonagassi læskadronning ou-dast, Dak galggik min lokkidi addujuvvut boatte nummirest, go dam vuoro æi mate ſiettaduvvut.

— 500 speise ſaddik jukkujuvvum gona-gasa rađđejume bokte mačkeruttan mutto-midi, gæk giettadujid aiguk oappat ja dasto oapatægjen mannat duogeskuvlaidi. Guđik dattuk dam ruđast maidege, si fævtijek oc-camgirje bigjat amtmannai ouldam mano loapa.

— Muttom engalas soatteskipdst dappatu-vai dat oasetes dapatus atte, go baččemen legje hakkai guim, okta soaltak dæta bodi hakka njalme oui aido dalle go fængarutak buollatuvvujegje. Oaidnik muitalek, atte son, moft hakka bavketi, javkiti dego bosatu-vum lifci aibmoi nuft atte i obba sagjege dittum.

Maide dam soatteskipast, mi gonagasa dolvodi dabe sameædnamest, dappatuvvai dam mano algobeivi dat likkotess dappatus, atte okta olmai stivlest gaččai ja dallan jamas manai.

Stuoravyona markan

adnujuvvu dagjad dam 4 bæive 2be bæive rajast 5ad bæive ragjai desember (basi) manost.

Dæno sundeammat 20ad bæive september manost 1873.

Evensen.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.